

Jazyk SQL

slajdy k přednášce NDBI001

Jaroslav Pokorný
MFF UK, Praha
pokorny@ksi.mff.cuni.cz

Přehled SQL92

- 1) jazyk pro definici dat,
- 2) interaktivní jazyk pro manipulaci dat,
- 3) jazyk pro manipulaci dat v hostitelské verzi,
- 4) možnost definice pohledů,
- 5) možnost definice IO,
- 6) možnost definice přístupových práv,
- 7) systémový katalog
- 8) jazyk modulů,
- 9) řízení transakcí.

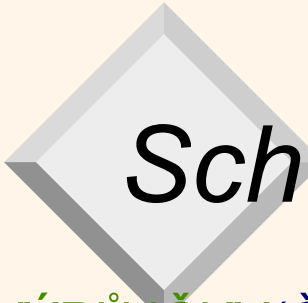

Schéma příkladu

VÝPŮJČKY(Č_KOPIE, Č_ZAK, ROD_Č, CENA, DATUM_V)

{údaje o výpůjčkách kopií - číslo zakázky, zákazník, cena, datum navrácení}

KINA(NÁZEV_K, ADRESA, JMÉNO_V) {údaje o kinech a jejich vedoucích}

FILMY(JMÉNO_F, REŽISÉR) {údaje o filmech a jejich režisérech}

PŘEDSTAVENÍ(NÁZEV_K, JMÉNO_F, DATUM)

{údaje o kinech hrajících filmy}

ZÁKAZNÍCI(ROD_Č, Č_ZAK, JMÉNO, ADRESA) {údaje o zákazníkovi}

ZAMĚSTNANCI(OSOBNÍ_Č, ADRESA, JMÉNO, PLAT)

{údaje o zaměstnancích půjčovny}

KOPIE(Č_KOPIE, JMÉNO_F) {kopie filmů}

REZERVACE(JMÉNO_F, ROD_Č) {rezervace filmů zákazníky}

1. Definice dat v SQL

- CREATE TABLE

```
CREATE TABLE VÝPŮJČKY  
(č_kopie CHAR(3) NOT NULL,  
č_zak CHARACTER(6) NOT NULL,  
cena DECIMAL(5,2),  
rod_č CHARACTER(10) NOT NULL,  
datum_v DATE);
```

Možnosti:

globální temporární,

lokální temporární tabulky

(GLOBAL TEMPORARY, LOCAL TEMPORARY) -
nejsou perzistentní

Dále: odvozené tabulky (\supset pohledy).

1. Definice dat v SQL

IO sloupce

- NOT NULL sloupec nesmí obsahovat hodnotu NULL,
- DEFAULT určení implicitní hodnoty sloupce ,
- UNIQUE všechny hodnoty ve sloupci musí být unikátní, NULL hodnota nevadí,
- PRIMARY KEY sloupec je primárním klíčem tabulky,
- FOREIGN KEY sloupec je cizím klíčem definujícím referenční integritu s jinou tabulkou
- CHECK logický výraz definuje přidavné IO

Dále: IO tabulky (např. složený primární klíč), pojmenování IO

1. Definice dat v SQL

```
CREATE TABLE jméno-tabulky (seznam_prvků_tabulky)  
seznam_prvků_tabulky ::= prvek_tabulky[,prvek_tabulky]...  
prvek_tabulky ::= definice_sloupce | definice_IO_tabulky
```

- ALTER TABLE

ADD sloupec, DROP sloupec, ALTER sloupec, ADD CONSTRAINT a DROP CONSTRAINT

Př.: **ALTER TABLE KINA ADD počet_míst INT**

- DROP TABLE

Nové: RESTRICT, CASCADE (i v ALTER TABLE)

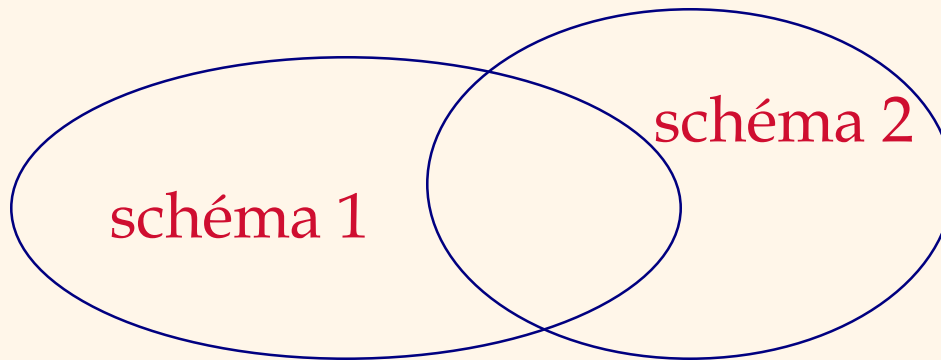
- CREATE SCHEMA

– obsahuje definice základních tabulek, pohledů, domén, integritních omezení, uživatelská práva

1. Definice dat v SQL

- DROP SCHEMA

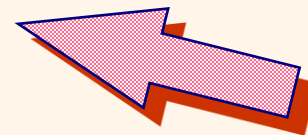
Nové: RESTRICT, CASCADE

Df.: *Databáze v SQL* je kolekce tabulek a pohledů.
Může být definována jedním nebo více schématy.

1.1 *Typy dat v SQL*

- numerické (přesné a aproximativní),
- znakové řetězce,
- bitové řetězce,
- temporální data,
- časové intervaly.

Dále: NULL (je prvkem každého datového typu)

TRUE, FALSE, UNKNOWN

Konverze: automatické, explicitní (funkce CAST)

1.1 *Typy dat v SQL*

- **přesné numerické typy**

INTEGER (celé), SMALLINT („menší“ implementace než INTEGER), NUMERIC, DECIMAL.

- DECIMAL(p,q), p cifer, desetinná čárka q cifer zprava.
- NUMERIC (podobné DECIMAL) s přesností implementačně definovanou, p musí být menší nebo rovno této přesnosti.

1.1 *Typy dat v SQL*

- **aproximativní numerické typy**

FLOAT (reálné, parametrizované event. p)

REAL (reálné, s pevnou přesností danou implementací)

DOUBLE PRECISION (reálné, s pevnou přesností danou implementací, ale větší než REAL)

- **znakové řetězce**

CHARACTER(n) (délka n , zprava mezery)

CHARACTER VARYING(n) (max.délka n)

1.2 Příklad

...

```
CREATE TABLE KINA . . .
```

...

```
CREATE TABLE PŘEDSTAVENÍ  
(NAZEV_K Char_Varying(20) NOT NULL,  
JMENO_F Char_Varying(20) NOT NULL,  
DATUM Date NOT NULL,  
PRIMARY KEY (NAZEV_K, JMENO_F),  
FOREIGN KEY (NAZEV_K) REFERENCES KINA,  
FOREIGN KEY (JMENO_F) REFERENCES FILMY);
```

Pz.: Tabulka v SQL nemusí mít primární klíč!

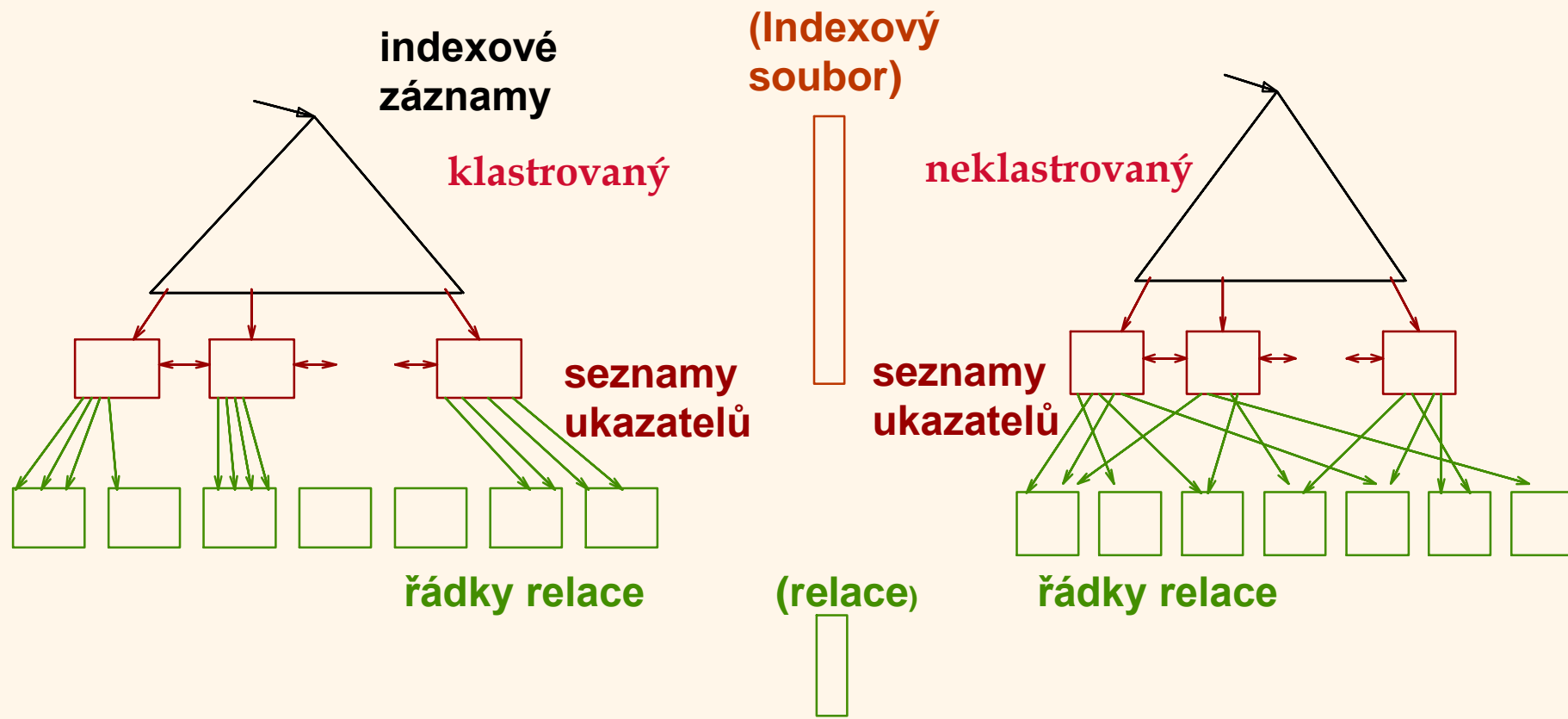

1.3 *Indexy v SQL*

- nadřazení rys,
- podpora přístupových cest k datům v dotazu
- index obyčejný a typu cluster

```
CREATE INDEX Idx_zak_jm_adr  
ON ZÁKAZNÍCI (jméno, adresa)
```

Obyčejný vs. klastr

2. Manipulace dat v SQL

```
SELECT [{DISTINCT | ALL}] [{* | jméno_atr1[, jméno_atr2]... } ]  
FROM jméno_rel1[, jméno_rel2]...  
[WHERE podmínka]  
[ORDER BY specifikace_řídění]
```

Jednoduché dotazy v SQL: za WHERE Boolský výraz, event. nové predikáty:

datum_v BETWEEN '1997-04-23' AND '1997-05-23'

D1. Vypiš tabulku jmen zákazníků s adresou

```
SELECT jméno, adresa  
FROM Zákazníci
```

```
SELECT DISTINCT jméno, adresa  
FROM Zákazníci;  
ORDER BY jméno ASC;
```

2. Manipulace dat v SQL

Sémantika:

```
SELECT DISTINCT A1, A2, ..., Aj  
FROM R1, R2, ..., Rk  
WHERE  $\varphi$ 
```

\cong

```
 $(R_1 \times R_2 \times \dots \times R_k)(\varphi)[A_1, A_2, \dots, A_j]$ 
```

D2. Najdi dvojice zákazníků, kteří mají stejnou adresu.

```
SELECT X.rod_č AS první, Y.rod_č AS druhý  
FROM Zákazníci X, Zákazníci Y  
WHERE X.adresa = Y.adresa AND X.rod_č < Y.rod_č;
```

Nové ve verzi 92: *lokální přejmenování* atributů

2. Manipulace dat v SQL

D3. Vypiš z tabulky Výpůjčky řádky týkající se vrácení do 23.4. 99.

```
SELECT * FROM Výpůjčky  
WHERE datum_v ≤ '1999-04-23';
```

D4. Najdi režiséry, jejichž některé filmy jsou rezervovány.

```
SELECT DISTINCT režisér  
FROM Filmy, Rezervace  
WHERE Filmy.jméno_f = Rezervace.jméno_f;
```


2. Manipulace dat v SQL

Vyhodnocení logických podmínek.

A	B	A and B	A or B	not A
TRUE	TRUE	TRUE	TRUE	FALSE
TRUE	FALSE	FALSE	TRUE	FALSE
TRUE	UNKNOWN	UNKNOWN	TRUE	FALSE
FALSE	TRUE	FALSE	TRUE	TRUE
FALSE	FALSE	FALSE	FALSE	TRUE
FALSE	UNKNOWN	FALSE	UNKNOWN	TRUE
UNKNOWN	TRUE	UNKNOWN	TRUE	UNKNOWN
UNKNOWN	FALSE	FALSE	UNKNOWN	UNKNOWN
UNKNOWN	UNKNOWN	UNKNOWN	UNKNOWN	UNKNOWN

sémantika porovnání:

$x \ominus y = \text{UNKNOWN}$ právě když alespoň jedno z x , y je NULL

Tedy: $\text{NULL} = \text{NULL}$ se vyhodnocuje jako UNKNOWN

2. Manipulace dat v SQL

Zajímavý příklad:

```
ZAMĚSTNANCI(OSOBNÍ_Č, ADRESA, JMÉNO, PLAT)
          281675      Tachov 21 Novák  NULL
```

```
SELECT Jméno
FROM Zaměstnanci
WHERE Plat < 29000 OR Plat >= 29000;
```

UNKNOWN UNKNOWN

UNKNOWN

2.1 Aritmetika

D5. Vypište pro Heinricha Götze čísla kopií, které si vypůjčil, s cenami výpůjček v EUR.

```
SELECT č_kopie, cena/30.15  
FROM Výpůjčky X, Zákazníci Y  
WHERE Y.jméno = ' Götze H.' AND X.rod_č = Y.rod_č;
```

- operátory /, +, - a *, precedence z běžné praxe, Doporučení: raději důsledně závorkovat
- NULL se propaguje do výsledku, tj. je-li jeden z operandů NULL, je výsledek operace NULL.

2.2 *Agregační funkce*

agregační_funkce([ALL|DISTINCT]) jméno_sloupce)

COUNT, SUM, MAX, MIN a AVG.

Aplikují se na dotazem specifikovaný sloupec tabulky,

Výjimka: COUNT(*), počítá prvky včetně jejich duplicit a
prázdných řádků

- agregační funkce aplikované na sloupce ignorují hodnoty NULL.
- zahrnutí či nezahrnutí duplicit do výsledku se řídí pomocí ALL a DISTINCT.
- \emptyset (prázdná tabulka), pak $\text{COUNT}(\emptyset) = 0$.

2.2 *Agregační funkce*

D6. Kolik je rezervovaných filmů

```
SELECT COUNT(DISTINCT Jméno_f) FROM  
Rezervace;
```

D7. Najdi počet výpůjček s cenou výpůjčky do 899 Kč.

```
SELECT COUNT(*)  
FROM      Výpůjčky  
WHERE     cena ≤ 899.00;
```


2.2 *Agregační funkce*

- SUM a AVG počítají (není-li specifikováno DISTINCT) i s duplicitními hodnotami.
- zahrnutí duplicitních hodnot i explicitně pomocí ALL.
- $SUM(\emptyset) = NULL$ a $AVG(\emptyset) = NULL$.

D8. Kolik je celkem peněz ve výpůjčkách H. Götze.

```
SELECT SUM(X.cena)
FROM Výpůjčky X, Zákazníci Y
WHERE Y.jméno = ' Götze H.' AND X.rod_č = Y.rod_č;
```

- $MIN(\emptyset) = NULL$ a $MAX(\emptyset) = NULL$.

2.2 *Agregační funkce*

```
SELECT [{DISTINCT | ALL}] {*|  
hodnotový_výraz1[,hodnotový_výraz2] ...}
```

hodnotový výraz - využívá aritmetické výrazy, aplikace
agregačních funkcí, hodnoty skalárních poddotazů
(vrací právě jednu hodnotu).

Pravidlo: použití agregačních funkcí za SELECT
vylučuje použití dalšího sloupce.

D9. Najděte čísla kopií s nejvyšší cenou výpůjčky.

Nesprávně

```
SELECT č_kopie, MAX(cena) FROM Výpůjčky;
```


2.2 Agregční funkce

D9 pomocí *skalárního poddtazu*:

```
SELECT č_kopie, cena  
FROM Výpůjčky  
WHERE cena = (SELECT MAX(cena) FROM Výpůjčky);
```

D10. Najdi rodná čísla zákazníků, kteří mají půjčeno více než 2 kopie.

```
SELECT rod_č, COUNT(č_kopie) AS počet_kopií  
FROM Výpůjčky  
GROUP BY rod_č  
HAVING 2 < COUNT(č_kopie);
```

Pz.: chceme-li pouze rod_č, není nutné COUNT(č_kopie) za SELECT psát. Starší implementace SQL to často vyžadují.

2.2 *Agregační funkce*

D11. Vyber kina a jejich adresy, kde mají více jak 8 filmů na programu.

```
SELECT DISTINCT K.název_k, K.adresa  
FROM Kina K  
WHERE 8 < (SELECT COUNT(jméno_f)  
           FROM Představení P  
           WHERE P.název_k = K. název_k);
```

Pz.: umístění skalárního poddotazu na obou stranách porovnávacího operátoru Θ je možné.

D12. Najdi průměrnou cenu z minimálních cen kopií pro každého zákazníka.

Ve SQL89 nelze jedním příkazem tento dotaz zapsat.

2.2 *Agregační funkce*

- víceúrovňová agregace

```
SELECT rod_č, cena, COUNT(č_kopie) AS počet_kopí,  
       (SELECT SUM(V.cena) FROM Výpůjčky V  
        WHERE V.rod_č = rod_č) AS celková_cena  
FROM Výpůjčky  
GROUP BY rod_č, cena;
```

D13. Ať se pro každého zákazníka k dané ceně objeví počet jeho výpůjček (s tou cenou) a celkový objem peněz za *všechny* jeho výpůjčky.

2.2 *Agregační funkce*

```
SELECT DISTINCT jméno_v  
FROM Kino K, Zákazník Z  
WHERE K.jméno_v = Z.jméno AND  
2000 > (SELECT SUM (V.cena)  
FROM Výpůjčky. V  
WHERE V.rod_č = Z.rod_č);
```

D14. Najdi vedoucí kin, kteří mají výpůjček kopií za méně než 2000 Kč.

Problém: Je-li počet výpůjček nulový, nedává SUM součet rovný 0, nýbrž NULL, tj vedoucí kin, kteří nemají zapůjčené žádné kopie se nedostanou do odpovědi.

Řešení: konverzí NULL do 0 pomocí funkce COALESCE (viz 2.3).

2.2 Agregční funkce

D15. Pro každého zákazníka a kopii: kolik by byla tržba, kdyby se vypůjčily všechny kopie daného filmu ve stejné ceně?

```
SELECT rod_č, č_kopie,  
       cena * (SELECT COUNT(č-kopie) FROM Kopie K  
               WHERE K.jméno_f =  
                     (SELECT K1.jméno_f FROM Kopie K1  
                      WHERE K1.č_kopie = V.č_kopie)  
               )  
FROM Výpůjčky V  
GROUP BY rod_č, č_kopie;
```

Kde je chyba? **cena** není za GROUP BY. Jde v TransactSQL

2.2 Agregční funkce

D15. Pro každého zákazníka a kopii: kolik by byla tržba, kdyby se vypůjčily všechny kopie daného filmu ve stejné ceně?

```
SELECT rod_č, č_kopie,  
       cena * (SELECT COUNT(č-kopie) FROM Kopie K  
               WHERE K.jméno_f =  
                     (SELECT K1.jméno_f FROM Kopie K1  
                      WHERE K1.č_kopie = V.č_kopie)  
               )  
FROM Výpůjčky V  
GROUP BY rod_č, č_kopie, cena;
```

Kde je chyba? **cena** není za GROUP BY.

2.3 Hodnotové výrazy

- výrazy CASE

```
CASE
    WHEN pohlaví = 'M' THEN 1
    WHEN pohlaví = 'Ž' THEN 2
END
```

Lze zadat také ELSE. V příkladě se implicitně bere ELSE NULL, tj. není-li hodnota POHLAVÍ určena, pak na místě hodnoty daného sloupce se v řádku dosadí NULL.

2.3 Hodnotové výrazy

- funkce COALESCE

COALESCE(Výpůjčky.cena, "CENA NENÍ URČENA")

dává v případě, že výpůjční cena kopie je NULL,
"CENA NENÍ URČENA", jinak, hodnotu Výpůjčky.CENA.

Obecněji: COALESCE(V1,V2,...,Vn)

vyhodnocuje se zleva doprava a vrací první hodnotu,
která není NULL. Neexistuje-li, je výsledek NULL.

2.3 *Hodnotové výrazy*

- funkce NULLIF

NULLIF(V1, V2), je ekvivalentní zápisu

CASE WHEN V1 = V2 THEN NULL ELSE V1 END

D14.(SQL92)

```
SELECT DISTINCT jméno_v
FROM Kino K, Zákazník Z
WHERE K.jméno_v = Z.jméno AND
      2000 > COALESCE((SELECT SUM
                        (V.cena)
                        FROM Výpůjčky V
                        WHERE V.rod_č = Z.rod_č),0);
```


2.4 Predikát *LIKE*

D16. Najdi platy zaměstnanců, kteří jsou z Kolína. Problém je, že nevíme, zda je v datech 'Kolin', nebo 'Kolín'.

```
SELECT Z.plat  
FROM Zaměstnanci Z  
WHERE Z.adresa LIKE '%Kol_n%';
```

_ se shoduje na jakémkoliv jednotlivém znaku,
% se shoduje na 0 nebo více znacích.

2.5 Další predikáty SQL92

- řádkové výrazy

$(R.cena, R.datum) > (S.cena, S.datum)$

nahrazuje Boolský výraz

$R.cena > S.cena \text{ OR } (R.cena = S.cena \text{ AND } R.datum > S.datum)$

- predikát MATCH (pro aktualizace tabulek)

```
...WHERE K MATCH (SELECT název_k FROM Kina)
```

- lze např. zkontrolovat, zda vstupující hodnoty jsou z dané množiny (referenční integrita).
- Obecněji: je-li řádek r z dané množiny řádků Q dané poddotazem

2.5 Další predikáty SQL92

... r MATCH [UNIQUE] [{FULL | PARTIAL}] poddotaz ...}

Sémantika:

- Bez FULL, PARTIAL

TRUE, je-li nějaká hodnota v r rovna NULL,
není-li žádná NULL a r je roven nějakému
řádku z Q (právě jednomu v případě UNIQUE)

- S FULL

TRUE, je-li každá hodnota v r rovna NULL
není-li žádná NULL a r je roven nějakému
řádku z Q (právě jednomu v případě UNIQUE)

- S PARTIAL

TRUE, je-li každá hodnota v r rovna NULL
každá neprázdná hodnota v r je rovna korespondující
hodnotě v nějakého řádku z Q (právě jednomu v
případě UNIQUE)

2.5 Další predikáty SQL92

UNIQUE poddotaz

- predikát UNIQUE

testování duplicit

Jestliže dva řádky jsou si rovny, nabývá predikát hodnoty FALSE. Pro tabulku s prázdnými řádky (označme je \bowtie) platí $\text{UNIQUE}(\bowtie) = \text{TRUE}$.

D17. Vypiš jména a adresy zákazníků, přičemž vždy alespoň dva bydlí na stejné adrese.

```
SELECT Z.jméno, Z.adresa
FROM Zákazníci Z
WHERE NOT UNIQUE( SELECT adresa
                   FROM Zákazníci T
                   WHERE Z.adresa = T.adresa);
```


2.5 *Další predikáty SQL92*

```
SELECT č_zak  
FROM Výpůjčky  
WHERE datum_v IS NULL;
```

D18. Vypiš čísla zakázek od výpůjček, které jsou
půjčeny neomezeně (chybí hodnota data vrácení).

možnosti: IS NOT NULL,
 porovnání s TRUE, FALSE a UNKNOWN.

2.6 Množinové predikáty

- Predikát IN

jméno_sloupce [NOT] IN poddotaz

nebo

jméno_sloupce [NOT] IN (seznam_hodnot)

D19. Najděte adresy kin, ve kterých dávají film Kolja.

```
SELECT adresa FROM Kina
WHERE název_k IN (SELECT název_k
                  FROM Představení
                  WHERE jméno_f = 'Kolja');
```

- jméno_atributu IN (\emptyset) vrací FALSE
- jméno_atributu IN (NULL) vrací UNKNOWN

2.6 Množinové predikáty

D20. Najdi filmy, s danými režiséry

```
SELECT jméno_f FROM Filmy  
WHERE Režisér IN ('Menzel', 'Chytilová',  
                 'Kachyňa');
```


D21. Najdi jména zákazníků s rezervací filmu
od režiséra Menzela.

```
SELECT jméno FROM Zákazníci WHERE rod_č IN  
(SELECT rod_č FROM Rezervace R  
WHERE R.jméno_f = (SELECT F.jméno_f FROM Filmy F  
WHERE F.režisér = 'Menzel'));
```


2.7. *Predikáty ANY, ALL, SOME*

- $>\text{SOME}$, $<\text{SOME}$, $<>\text{SOME}$ ($\Leftrightarrow \text{NOT IN}$), $=\text{SOME}$ ($\Leftrightarrow \text{IN}$). ANY je synonymum pro SOME .
- $>\text{ALL}$ vyjadřuje: "větší než všechny prvky ze specifikované množiny" (+ další porovnání)
 - $\text{jméno_atributu} \Theta \text{ALL}(\emptyset)$ vrací TRUE ,
 - $\text{jméno_atributu} \Theta \text{ALL}(\mathbb{N})$ vrací UNKNOWN ,
 - $\text{jméno_atributu} \Theta \text{ANY}(\emptyset)$ vrací FALSE ,
 - $\text{jméno_atributu} \Theta \text{ANY}(\mathbb{N})$ vrací UNKNOWN .

2.7. *Predikáty ANY, ALL, SOME*

D22. Najdi zaměstnance, kteří mají plat vyšší než všichni zaměstnanci z Prahy.

```
SELECT osobní_č, jméno  
FROM Zaměstnanci  
WHERE plat > ALL(SELECT Z.plat  
                  FROM Zaměstnanci Z  
                  WHERE Z.adresa LIKE '%Praha%');
```


2.8 Kvantifikace v SQL

Př. "Pro všechny filmy platí, že mají režiséra".

Logika: univerzální (\forall) a existenční (\exists) kvantifikátor jsou spolu svázány transformací:

$$\forall x (p(x)) \cong \neg \exists x (\neg p(x))$$

Ekvivalentní vyjádření: "Neexistuje film takový, že není pravda, že tento film má režiséra".

Jednodušeji: "Každý film má režiséra" je ekvivalentní tvrzení "Neexistuje film bez režiséra".

● EXISTS

simuluje \exists (test na neprázdnot množiny)

[NOT] EXISTS poddotaz

2.8 Kvantifikace v SQL

```
SELECT Jméno  
FROM zákazník Z  
WHERE EXISTS (SELECT * FROM Rezervace  
               WHERE rod_č = Z. rod_č);
```

D23. Najdi jména zákazníků, kteří mají rezervovaný nějaký film.

D23'. Najdi jména zákazníků takových, že existuje film, který mají rezervovaný.

Sémantika:

- výraz se vyhodnotí jako TRUE, je-li množina daná poddotazem neprázdná. V opačném případě nabývá hodnoty FALSE.

2.8 Kvantifikace v SQL

- vyhodnocení je podle dvouhodnotové logiky.
- D23' lze i pomocí IN.
- IN a EXISTS nelze vždy jednoduše navzájem alternovat.

D24. Najdi kina, která nic nehrají.

D24'. Najdi kina taková, že neexistuje film, který by hráli.

```
SELECT název_k  
FROM Kina K  
WHERE NOT EXISTS  
      (SELECT * FROM Představení P  
        WHERE K.název_k = P.název_k);
```

Poznámka: lze i pomocí COUNT

2.9 Množinové operace

výraz_dotazu UNION [ALL] výraz_dotazu [ORDER BY
specifikace_řádění]

- UNION
- INTERSECT
- EXCEPT.
 - + složitější výrazy, např. (množinově) $(X \cap Y) \cup Z$, kde X, Y, Z jsou dány poddotazy nebo TABLE T
 - eliminují duplikáty
 - lze simulovat pomocí LEFT OUTER JOIN a testu IS NULL

```
D24. (SELECT název_k FROM Kina)
      EXCEPT
      (SELECT název_k FROM Představení);
```

2.9 Množinové operace

CORRESPONDING [BY (seznam_sloupců)]

- CORRESPONDING

- lze zadat přes které společné sloupce se množinová operace provádí
- bez výčtu sloupců se ve výsledku objeví pouze sloupce společné pro oba operandy.
- přidáním BY (seznam_sloupců) lze dokonce vybrat jen některé ze společných sloupců.

TABLE Zákazník UNION CORRESPONDING
TABLE Zaměstnanci

⇔ ZÁKAZNÍCI[JM, ADRESA] ∪ ZAMĚŠTNANCI[JM, ADRESA]

2.10 Použití NULL – slabiny SQL

```
SELECT osobní_č, jméno  
FROM Zaměstnanci  
WHERE plat > ALL(SELECT Z.plat  
                  FROM Zaměstnanci Z  
                  WHERE Z.adresa LIKE '%Praha%');
```

Je-li ALL(\emptyset), pak > dává TRUE v odpovědi budou všichni zaměstnanci z tabulky Zaměstnanci.

Alternativa

```
SELECT osobní_č, jméno  
FROM Zaměstnanci  
WHERE plat > (SELECT MAX (Z.plat)  
              FROM Zaměstnanci Z  
              WHERE Z.adresa LIKE '%Praha%')
```

MAX(\emptyset) = NULL a > nedá TRUE pro žádnou hodnotu platu.
Odpovědi bude \emptyset .

2.10 Průnik vs. jednoduchá selekce

D25. Kteří zákazníci s bankou jsou v obou tabulkách?

R	
Zákazník	Kód_banky
1	808
2	NULL
NULL	312
NULL	NULL
3	156

S	
Zákazník	Kód_banky
3	156
NULL	808
2	NULL
NULL	NULL

```
SELECT Zákazník, Kód_banky FROM R  
INTERSECTION  
SELECT Zákazník, Kód_banky FROM S
```

Výsledek	
Zákazník	Kód_banky
3	156
2	NULL
NULL	NULL

2.10 Průnik vs. jednoduchá selekce

R	
Zákazník	Kód_banky
1	808
2	NULL
NULL	312
NULL	NULL
3	156

S	
Zákazník	Kód_banky
3	156
NULL	808
2	NULL
NULL	NULL

```
SELECT R.Zákazník, S.Kód_banky  
FROM R, S  
WHERE R. Zákazník=S.Zákazník AND  
R.Kód_banky= S.Kód_banky
```

Výsledek	
Zákazník	Kód_banky
3	156

2.10 NOT IN vs. NOT EXISTS

D26. Najdi banky, které nemají bankomat na Žižkově

Banky	
Kód_banky	Jméno
156	Reiff
312	KB
808	ČS

Bankomaty		
Bankomat	Čtvrť	Kód_banky
B1	MS	156
B2	Karlín	312
B3	Žižkov	NULL
B4	NULL	312
B5	Smíchov	808

```
SELECT R.Jméno FROM Banky X
WHERE X.Kód_banky NOT IN (SELECT Y.Kód_banky
                           FROM Bankomaty Y
                           WHERE Čtvrť = 'Žižkov')
```

Výsledek

Jméno

2.10 NOT IN vs. NOT EXISTS

Banky	
Kód_banky	Jméno
156	Reiff
312	KB
808	ČS

Bankomaty		
Bankomat	Čtvrť	Kód_banky
B1	MS	156
B2	Karlín	312
B3	Žižkov	NULL
B4	NULL	312
B5	Smíchov	808

```
SELECT X.Jméno FROM Banky X
WHERE NOT EXISTS (SELECT *
                  FROM Bankomaty Y
                  WHERE Čtvrť = 'Žižkov'
                  AND X. Kód_banky = Y. Kód_banky)
```

Výsledek
Jméno
Reiff
KB
ČS

2.11 *Spojení tabulek*

- přirozené spojení,
- spojení křížem,
- spojení přes podmínku,
- spojení přes vyjmenované sloupce,
- vnitřní spojení,
- vnější spojení,
- spojení sjednocením.

2.11 Spojení tabulek

- *Přirozené spojení*

```
SELECT *  
FROM Filmy NATURAL JOIN Představení;
```

- *Spojení křížem*

```
SELECT *  
FROM R CROSS JOIN S;
```

- *Spojení přes podmínku*

```
SELECT *  
FROM R JOIN S ON A ≤ B;
```

- *Spojení přes vyjmenované sloupce*

```
SELECT *  
FROM U JOIN V USING (Z, Y);
```

2.11 *Spojení tabulek*

- *vnitřní spojení*
- *vnější spojení* (LEFT, RIGHT a FULL)

Spojovat lze opět přirozeně nebo s ON.

```
SELECT *  
FROM Představení NATURAL RIGHT OUTER JOIN Filmy;
```

obdržíme tabulku, kde budou i ty filmy, které se nikde nedávají.

- *spojení sjednocením*

```
SELECT *  
FROM U UNION JOIN V;
```

Každý řádek z levého, resp. pravého operandu je ve výsledku doplněn zprava, resp. zleva hodnotami NULL.

2.11 *Spojení tabulek*

Za FROM mohou být odvozené tabulky zadané pomocí
SELECT (\Leftrightarrow CROSS JOIN)

D12. (SQL)

```
SELECT AVG(T.minim_c)
FROM (SELECT MIN(cena)
      FROM Výpůjčky
      GROUP BY rod_č) AS T(minim_c);
```

Výraz dotazu je kolekce termů spojených pomocí
UNION, INTERSECT, EXCEPT. Každý term je buď
specifikací dotazu (SELECT) nebo konstantní řádek
či tabulka dané příslušnými konstruktory.

3. Aktualizace v SQL

```
DELETE FROM Filmy  
WHERE jméno_f = 'Puška';
```

Co se bude dít, má-li film
kopie, nebo je rezervován?

```
UPDATE Zákazníci SET jméno = 'Götzová'  
WHERE rod_č = '4655292130';
```

```
UPDATE Zákazníci SET jméno = 'Müller'  
WHERE jméno = 'Muller';
```

```
ALTER TABLE Zákazníci  
Add Počet_půjček Number;  
UPDATE Zákazníci Z  
SET Počet_půjček = (SELECT count(*) from Výpůjčky V  
WHERE V.rod_č = Z. rod_č);
```


3. Aktualizace v SQL

sloupec adresa bude mít hodnotu default, nebo NULL

Co se stane při pokusu vložit již zapsané rod_č?

```
INSERT INTO Zákazníci (rod_č, jméno)
VALUES ('4804230160', Novák);
```

```
CREATE TABLE Kolik_kopí (rod_č CHAR(10),
                           počet SMALLINT);

INSERT INTO TABLE Kolik_kopí
SELECT rod_č, COUNT(č_kopie) FROM Výpůjčky
GROUP BY rod_č;
```

```
CREATE TABLE Kolik_kopí (rod_č CHAR(10),
                           počet SMALLINT)
AS SELECT rod_č, COUNT(č_kopie) FROM Výpůjčky
GROUP BY rod_č;
```

4. Pohledy

chceme-li
aktualizaci

```
CREATE VIEW jméno-pohledu [(v-jméno-atr1[,v-jméno-atr2]...)]  
AS dotaz  
[WITH [{CASCADE | LOCAL} CHECK OPTION]
```

```
CREATE VIEW Pražáci AS SELECT č_zak, jméno, adresa  
FROM Zákazníci WHERE adresa LIKE '%PRAHA%';
```

```
DROP VIEW Pražáci;
```

pohled nelze indexovat

```
CREATE VIEW Kolik_kopíí (rod_č, počet_výpůjček) AS  
SELECT rod_č, COUNT(č-kopie) FROM Výpůjčky  
GROUP BY rod_č;
```


4. Pohledy

Aktualizace pohledu vede na aktualizaci základní tabulky, na které je pohled založen.

- pohled daný spojením více tabulek nebývá aktualizovatelný,
- pohled nad jednou tabulkou je neaktualizovatelný,
 - obsahuje-li sloupec s odvozenou hodnotu,
 - odstiňuje-li projekcí sloupec, na který je uvaleno **NOT NULL** omezení (zejména **PRIMARY KEY**)

4. Pohledy

- u pohledu, jehož definice obsahuje selekci, je nutné reagovat na pokus o aktualizaci, která je v rozporu s definicí pohledu, např.

INSERT INTO Pražáci **VALUES**
(1234, 'Novák Jiří', 'Pražská 3, Kolín 5')

- klauzule **WITH CHECK OPTION** nabádá DB stroj, aby odmítl takovou aktualizaci
- **CASCADE/LOCAL** - určuje hloubku kontroly

4. *Pohledy - použití*

- utajení dat (lze předložit je některé sloupce a řádky)
- ukrytí složitosti (složitý dotaz skrytý v definici pohledu je navržen pouze jednou)
- optimalizace (např. je-li použito hledání společných podvýrazů)

5. *Integritní omezení*

- **CREATE DOMAIN**

CREATE DOMAIN

LETOS IS DATE DEFAULT '2001-12-31'

CHECK (VALUE >= '2001-01-01' AND VALUE <= '2001-12-31')

NOT NULL;

CREATE TABLE VÝPŮJČKY

(č_kopie CHAR(3) UNIQUE NOT NULL,

č_zak CHARACTER(6) NOT NULL,

cena DECIMAL(5,2) CHECK (cena >= 100),

rod_č CHARACTER(10) NOT NULL,

datum_v LETOS)

PRIMARY KEY (č_zak);

5. Integritní omezení

```
cena DECIMAL(5,2)  
CONSTRAINT VĚTŠÍ100 CHECK (cena >= 100)
```

– pojmenovaná IO, odkazy na jiné sloupce, tabulky
IO: "Nebude se dávat žádný film režírovaný Troškou"
pro atribut JMÉNO_F v tabulce PŘEDSTAVENÍ.

```
CHECK (jméno_f <> ANY (SELECT jméno_f FROM FILMY  
WHERE režisér = 'Troška' )
```

– IO tabulek

```
CONSTRAINT Troška_ne ...
```

Co když 2 stejné názvy
a různí režiséři?

5. Integritní omezení

Problém: IO tabulek jsou splněna i pro \emptyset .

IO: „Vždy se dává nějaký film“.

```
CONSTRAINT PŘEDSTAVENÍ_VŽDY  
CHECK (SELECT COUNT(*) FROM PŘEDSTAVENÍ) > 0
```

– tvrzení - jsou definována mimo tabulky

CREATE ASSERTION

pojmenované IO formulované za svým jménem pomocí
CHECK, nenabývá automaticky **TRUE** na prázdné
tabulce!

5.2 Referenční integrita

hlavní tabulka (HT)

master

parent

závislá tabulka (ZT)

detail

child

CK cizí klíč, hodnota může být **NULL**,
doména je dána aktuální doménou jednoznačného
atributu JA (např. primární klíč či **UNIQUE NOT NULL**)

Pz.: prázdné hodnoty souvisí m.j. s potřebou vyjádřit
nepovinné členství s kardinalitou 1:M v E-R modelu

Pokus narušit ref. integritu vedl podle SQL89 pouze k hlášení
chyby.

5.2 *Referenční integrita*

- v definici IO sloupce
- v definici IO tabulky

```
FOREIGN KEY (č_kopie) REFERENCES Kopie,  
FOREIGN KEY (rod_č) REFERENCES Zákazníci)
```

- operační chování

DELETE (řádku z hlavní tabulky)

- kaskádové odstranění řádků (ON DELETE CASCADE)
- nahrazení cizího klíče prázdnou hodnotou (SET NULL)
- nahrazení cizího klíče implicitní hodnotou (SET DEFAULT)
- neodstranění řádku s upozorněním (NO ACTION)

Zadání: ON DELETE akce, nebo ON UPDATE akce

5.2 *Příklad*

...

```
DROP TABLE KINA CASCADE CONSTRAINTS;  
CREATE TABLE KINA ...  
ON DELETE CASCADE
```

```
CREATE TABLE PŘEDSTAVENÍ  
(NAZEV_K Char_Varying(20)          NOT NULL,  
  JMENO_F Char_Varying(20)          NOT NULL,  
  DATUM    Date                     NOT NULL,  
  PRIMARY KEY (NAZEV_K, JMENO_F),  
  FOREIGN KEY (NAZEV_K) REFERENCES KINA,  
  FOREIGN KEY (JMENO_F) REFERENCES FILMY);
```

5.2 Definice tabulky - shrnutí

```
CREATE TABLE jméno_tabulky (  
    { název_sloupce datový_typ [ NOT NULL ] [ UNIQUE ]  
      [ DEFAULT hodnota ] [ CHECK ( výběrová_podmínka )  
      [ , název_sloupce ... ]}  
    [ PRIMARY KEY ( seznam_názvů_sloupců ), ]  
    { [ FOREIGN KEY ( seznam_názvů_sloupců_tvořící_cizí_klíč )  
      REFERENCES název_nadřazené_tabulky ( seznam_názvů  
_sloupců ) ],  
      [ MATCH { PARTIAL | FULL } ]  
      [ ON UPDATE referenční_akce ]  
      [ ON DELETE referenční_akce ] ]  
    [ , ... ] }  
    { [ CHECK ( výběrová_podmínka ) [ , ... ] }  
)
```

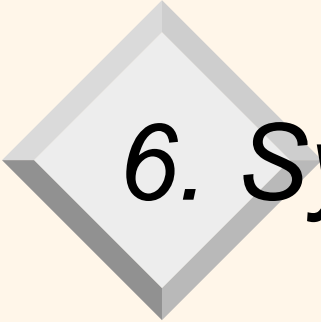

5.3 *Další možnosti IO*

WITH CHECK OPTION poskytuje další možnost pro vyjádření IO nad základní tabulkou pohledu.

```
CREATE VIEW v_kopie  
AS  
SELECT * FROM Kopie K  
WHERE K.Jmeno_f IN (SELECT Jmeno_f FROM Film)  
WITH CHECK OPTION
```

Pohled vyjadřuje referenční integritu a může být alternativou k jejímu deklarativnímu vyjádření u strojů SQL, které ji nepodporují

6. Systémový katalog

Př.: ORACLE

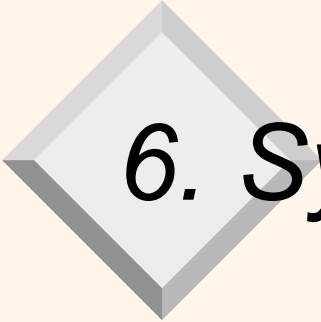
Tab(TName, TabType, ClusterID)

- jméno tabulky (relace nebo pohledu)
- typ tabulky (relace nebo pohled)
- ve kterém klastru je tabulka uložena

SysCatalog ... více informací o relacích

SysColumns(CName, TName, Creator, ColNo,
ColType,...)

SysUserlist(userId, UserName, TimeStamp,...)

6. *Systémový katalog*

SysIndexes(IName, ICreator, TName, Creator, .)

SysViews(ViewName, VCreator, ...)

Dotazy nad katalogem pomocí SQL

SELECT * FROM Tab

7. *Ochrana dat*

- ALTER
- DELETE
- EXECUTE
- INDEX
- INSERT
- REFERENCES
- SELECT
- UPDATE

Danému uživateli/uživatelské roli lze přidělit právo provádět dané akce nad daným objektem

```
REVOKE ALL PRIVILEGES ON  
Filmy FROM PUBLIC;
```

```
GRANT ALL PRIVILEGES ON  
V_filmy TO PUBLIC;
```


8. *Standardizace SQL*

- SEQUEL: vývoj od počátku 70. let
- Standardizace:
 - SQL86
 - SQL89 (opravy, úpravy SQL86)
 - SQL92
 - ◆ vstupní (drobné úpravy SQL89)
 - ◆ prostřední (asi polovina všech funkcí)
 - ◆ úplný
 - SQL99 (objektové rozšíření, rekurze, trigger, ...)
 - SQL:2003
 - ◆ objevuje se něco z XML
 - ◆ dokončeno pět částí SQL/MM (Multimedia and Application Packages)

8. *Standardizace SQL*

- **SQL:2006**
 - úplná integrace XML do SQL včetně XQuery
- **SQL/MM** (Multimedia and Application Packages)
 - Část 1: Základy (Framework),
 - Část 2: Úplné texty (Full Text),
 - Část 3: Prostorové objekty (Spatial),
 - Část 5: Nepohyblivé obrazy (Still Image).
 - Část 6: Dolování dat
 - Část 8: Registr metadat

8. *Standardizace SQL*

- **SQL:2008**

- část 1: Framework (SQL/Framework)
- část 2: Foundation (SQL/Foundation) 1100 s.
- část 3: Call-Level Interface (SQL/CLI*)
- část 4: Persistent Stored Modules (SQL/PSM**)
- část 9: Management of External Data (SQL/MED)
- část 10: Object Language Bindings (SQL/OLB)
- část 11: Information and Definition Schemas (SQL/Schemata)
- část 13: SQL Routines and Types Using the Java TM PL (SQL/JRT)
- část 14: XML-Related Specifications (SQL/XML)

* alternativa k volání SQL z aplikačních programů (implementace: ODBC)

** procedurální jazyk pro psaní transakcí (alternativy: IBM: SQL PL, Microsoft/Sybase: T- SQL, MySQL: MySQL, Oracle: PL/SQL, PostgreSQL: PL/pgSQL)

8. *Standardizace SQL*

- Části 5, 6, 8 neexistují
- Dočasně pozastaveno:
 - část 7 – SQL/Temporal (částečně implementován v ORACLE 11g, IBM DB2 pro z/OS, Teradata 13.10),
- Zrušeno:
 - část 12 – SQL/Replication
- **SQL:2011**
 - příkaz pro „vypnutí“ IO
 - obsahuje podporu temporálních databází – liší se od přístupu zrušené části 7
- Standardizační organizace:
 - ANSI a ISO (International Organization of Standardization, ale též z řečtiny „stejný“ (isos - ίδιος))

8. Závěr

- SQL je především jazykem komunikace
- aplikovatelnost vs. monstrózní rozsah